

6.9.2021

Lausunto on annettu lausuntopalvelu.fi:ssä. STY:n lausunnossa on noudatettu YM toivomusta jaotella lausunto alla olevien otsikoiden alle.

Yleisiä huomioita esityksestä

Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä ilmastolaiksi. STY pitää tärkeänä, että Suomen hallituksen ilmastotavoitteet on viety lain tasolle. Lain tavoite on siten kannatettava.

Suunnitelmien laatimisen ja ilmastovuosikertomuksen lisäksi lakiehdotuksessa ei ole juurikaan konkreettisia velvollisuuksia muille viranomaisille kuin ministeriöille. Laki velvoittaa siis vain ylätasoinen ilmastopolitiikan suunnittelua, mutta ei käytännön lupaharkintaa ja yksittäisiä hallintopäätöksiä tekeviä viranomaisia. Tämä toki näkyy myös 1 §:n lain tarkoituksen määrittelyssä.

Ilmastolain ja luonnonsuojelulain ollessa samaan aikaan lausunnoilla korostuu niiden aivan erilaiset lähtökohdat. Luonnonsuojelulaissa halutaan selkeästi puuttua kaikkiin viranomaisten ja kansalaisten päätöksiin ja toimintaan, joilla voi olla jotakin vaikutusta luonnonsuojeluun. Ilmastolaki taas vaikuttaa lähinnä ministeriöiden toimintaan. Kuitenkin myös ilmastonmuutos vaikuttaa luontoon ja sen monimuotoisuuteen, joten myös luonnonsuojelun kannalta olisi syytä ottaa ilmastovaikutukset vastaavalla tavalla huomioon kaikessa viranomaisten toiminnassa ja päätöksenteossa.

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2§)

STY pitää erittäin hyvänä, että lain perusteluiden mukaan hiilineutraaliustavoitetta ja päästövähennystavoitetta arvioidaan vuonna 2025. STY:n mielestä tavoitetta voidaan silloin kiristää, ei löysentää.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämismääräys (5 §)

STY pitää erittäin hyvänä sitä, että ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeuttamista edistäviä toimia koskeva säännös laajennetaan koskemaan valtion viranomaisten lisäksi kunnan viranomaisia. Kunnilla on merkittävä rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa esimerkiksi maankäytön suunnittelun kautta. Siksi on tärkeää, että edistämismääräys koskee myös kuntia.

Valtion ja kunnallisten viranomaisten lain tavoitteiden edistämismuotoa koskevassa 5 §:ssä oleva sanamuoto ”mahdollisuuksien mukaan” tekee kuitenkin säännöksestä heikosti velvoittavan. Käytännössä säännöksen vaikutus jäänee sellaiseksi, että viranomaiset voivat halutessaan hakea päätöksenteolle oikeutusta ilmastolain 5 §:stä (mikä toki on hyvä asia), mutta viranomainen voi myös halutessaan jättää säännöksen ja ilmastonäkökohdat kokonaan huomioimatta. Kunnallisten viranomaisten osalta sanamuoto on ilmeisesti valittu siksi, ettei esityksellä luoda kunnille uusia tehtäviä. Valtion viranomaisiin lukeutuu mm. ELY-keskus, joka on keskeisessä asemassa monissa ilmaston kannalta tärkeissä hankkeissa. Lain tavoitteita edistäisi parhaiten sellainen ratkaisu, jossa ainakin valtion viranomaisille asetettaisiin selkeä velvoite ilmastonäkökohtien huomioimiseen päätöksenteossa. Ilmaston kannalta olennaisten hallintopäätösten perusteluihin voitaisiin kirjata, miten ilmastonäkökohdat on huomioitu.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

Suomen Ilmastopaneeli (20 §)

Muutoksenhaku (22 §)

Muutoksenhakua koskevan 22 §:n mukaan päätökset voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei KHO erikseen kiellä täytäntöönpanoa. Tämä on hyvä ja kannatettava ratkaisu ottaen huomioon ilmastotoimien kiireellisyys.

Esityksen vaikutukset

Muita huomioita

Kunnioittaen,

Anni Mikkonen
Toimitusjohtaja
Suomen tuulivoimayhdistys ry